

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

3. Calamus τό πρέπον decorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

divino sublimior. Id verò qua tandem ratione consequemur? Nempe, si modesti & compositi esse curemus: naturæ Leges cõprobemus, Ratione ducem sequamur, ordinem & Disciplinam non aspernemur. (a) Eiusdem est carmen.

*In medio porro VIRTUS est fixa malorum,
Haud secus ac spinas inter rosa mollis acutas.*

Itaque si Sapiens velis esse Architectus, (b)

MENSURAM serva. MODUS in re est optimus omni.

(a) Nazianz. in præcept. de Virg. (b) Hesiodus.

ARTICULUS III.

CALAMVS

ΤΟ ΠΡΕΠΟΝ. *Decorum.*

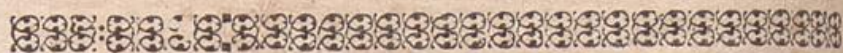
EODEM jure cum superioribus, Calamum Architectonicum rectè dixeris, illud à Græcis usurpatum, τὸ πρέπον, à Latinis, *Decorum*. Quo si metirentur homines virtutis studiosi, siue actiones omnes suas, siue vitæ totius processum, nihil nisi rectum, æquale, concinnum-que fieret, τὸ πρέπον enim, veluti *Calamus*, operationibus humanis admotum, facit, ut quælibet suo ordine, tempore, modo, intensione constituentur. Ut alius sit vultus domini, alius servi: alius senis, alius juvenis: ut alii sint virorum, alii fæminarum habitus. Hoc monemur, non quæ conveniunt militibus, convenire Ecclesiasticis: non quæ secularibus, esse consentanea Religiosis: Hoc suggeritur, ut non quilibet cui libet imperetur.

— *ne fortè seniles*

Mandentur iuveni partes, pueroq; viriles.

deni-

denique, Decorum quicquid in act: onibus humanis honestum videtur, quicquid pulchrum, quicquid probabile, ostendit ac promovet. Nam id Sapientes volunt esse Decorum vt monet M. Tullius, 1. de officiis, quod ita naturæ consentaneum est, ut in eo modèratio & temperantia appareat; cum specie quadam liberali.

NOTÆ,

CALAMUS cum sit frutex aquaticus, ex quo varia res fiunt, diuersa significat. 1. Instrumentum scriptorium, quod antiquitus ex arundine consiciebatur. Martialis in distichis.

Dactylis calamos habiles Memphitica tellus

Texantur reliqua tecta palude tibi

2. Sagittam. Plin. lib. 16. Calamis populi Orientis bella confiniunt. Virgil. Eccl. 3.

—— Cùm Daphnidis arcum

Fregisti, & Calamos ——

3. Fistulam. Virg. Edo. 5.

Nec calamis solùm equi paras, sed voce Magistrum.

Eccl. 3.

Pan primus calamos cera conjungere plures

Instituit. ——

4. Instrumentum piscatorium, cui hamus longo filo alligatur, ad capiendos pisces. 5. Instrumentum aucupis visco illitum capiendis piscibus idoneum. Martialis.

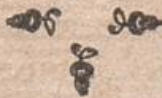
Galbula decipitur calamis, & retibus ales.

6. Stipitem, vel baculum teretem & fistulosum. Sic vitium & arborum calamos dicimus, quorum etiam num magnus usus est in Italia, ubi vites cannis, arundinibus, seu calamis alligantur, & sustentantur.

7. Speciem aromatis. Vnde dicitur, Calamus aromaticus, calamus odoratus, Acorus. de quo Dioscorides, Junius & alii. 8. Instrumentum Architectonicum, ad mensurandum aptum. communiter est vi. cubitorum & palmi. Nominatur in Sacra-Scriptura, ubi de Templo, & dicitur calamus mensuræ, Ezechielis xl. ver. 3. Ecco vir & funiculus
lineæ

lineus in manu eius: & Calamus mensuræ in manu eius. Hebraicè, ubi Latinus habet Calamus, est *כנה* chene, ut notat Vilalpandus, Tom. 2. lib. 3. cap. 8. qui addit, eandem Hebraicam vocem usurpari vulgo ab Italis, dicentibus canna, & Gallis, quibus est canne, Hispanis quoque, qui pronuntiant canna. Vocatur autem hac longitudinum mensura canna, ut mox subiungit, quia longitudine cylindricâ formâ cannam refert: deinde, qui cubitis ac palmis distincta cum esset, calamini nodos imitabatur. Huius modi Calami formam, preciosamq; materiam expressit Apocalyps xx. 15. Ioannes Euang. Et qui loquebatur habebat mensuram arundineam auream; alii legunt, Calamum aureum: nonnulli, mensuram, arundinem auream; voce auream, indicans materiam ex qua confecta erat; nomine arundineam, denotans formam, quod esset arundini similis. Adde, colorem aureum non esse valde dissimilem arundineo. Hanc arundinem Aretas in Apocalyps. tradit fuisse geometricam, illis nimirum similem quibus terram dimetiuntur geometra. At fuisse instrumentum fabricæ & architectonicum colligitur ex Apocalyp. xi. 1. ubi Ioannes eiusmodi mensuram similem virgæ, nempe, arundinea fuisse scribit: Datus est mihi Calamus similis Virgæ & dictum est mihi surge, & metire Templum DEI.

AUCTORES consulantur. Richardus in *Explanatione Templi Ezechielis*. Franciscus Ribera *Opere de Templo*, & in *Apocalyps. ibidemque Blasius Viegas. Alcazar, Cornelius; & hic quoque in lib. Reg. & Ezechielis 40.* Ioannes de Pineda *Lib. de reb. Salomonis, ubi de Templo.* Ioan. Baptista Villalpandus Tom 2. *Explanationum in Ezechiel. lib. 3. cap. quod est totum de Funiculo & Calamo mensura in vniuersum.* Vbi inter cetera docet, Calamum, Funiculum; Perpendicularum in *Sacra-Scriptura, aut adificandi, aut evertendi adificii Symbola esse.* per totum autem opus passim de Calamo Architectonico varia tradit, & usum demonstrat. Libro tertio citato cap. xxxi. Calami iustam mensuram subducit accurratè. Cap. xxxix. docet Calami, qui sex est cubitorum & palmi, usum esse maximum. Premiserat cap. xvii. Calamum totius Templi adificati modulum esse. Vbi etiam, quomodo sit constituendus Calamus demonstrat.

SERMO